

Ocena stanja in razlogi za sprejem predloga zakona

Fran Rus

Ministrstvo za finance smo zaprosili za predlog zakona, ki ga je vlada 14. septembra sprejela na redni seji. »Predlog zakona ni bil posredovan v obravnavo državnemu zboru, saj ni bil sprejet zakon o javnih financah, ki je bil pripravljen skupaj v paketu z zakonom o računovodstvu,« so sporočili z ministrstva. Kljub temu pogledjmo nekaj načrtovanih sprememb.

Zakon o računovodstvu (ZR) ureja vodenje poslovnih knjig ter izdelavo letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in pravne osebe javnega ter zasebnega prava, ki ne vodijo poslovnih knjig na podlagi zakona o gospodarskih družbah, zakona o gospodarskih javnih službah in zakona o društvih. ZR je bil sprejet v letu 1999, uporablja pa se od 1. januarja leta 2000 dalje. V času od leta 2000 do danes se je računovodski sistem, skupaj s celotnim sistemom javnih financ, nadalje razvijal in dopolnjeval, zakon pa še ni bil spremenjen do danes. Priprava novega ZR zato poteka sočasno s pripravo novega

zakona o javnih financah.

ZR predvideva, da se poleg določb zakona in podzakonskih predpisov za vodenje poslovnih knjig in pripravo letnega poročila uporabljajo tudi slovenski računovodski standardi (SRS), ki jih izdaja Slovenski inštitut za revizijo na podlagi predhodnega soglasja ministra za finance in ministra za gospodarstvo. To pomeni, da računovodski predpisi, ki urejajo področje javnega sektorja niso v nasprotju s predpisi, ki urejajo področje zasebnega prava, ampak se medsebojno dopolnjujejo. SRS določajo strokovna pravila računovodenja. SRS so izvirna združitev domače računovodske teorije z mednarodnimi zahtevami, zlasti mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP) in direktivami Evropske unije. SRS temeljijo na zakonu o gospodarskih družbah in so torej pravila stroke, ki zakonsko določena temeljna pravila in zahteve računovodstva podrobneje razčlenjujejo, pojasnjujejo in določajo načine njihove uporabe. Zakon o gospodarskih družbah pa ureja samo področje delovanja zasebnega sektorja s področja gospodarstva, ne

pa tudi javnega sektorja in zasebnega sektorja s področja negospodarstva. Zato je ZR za urejanje področja računovodstva javnega sektorja nujno potreben, saj ne veljajo enaka pravila za zasebni sektor, kjer je glavni cilj doseči čim večji dobiček, medtem ko je za javni sektor najpomembnejše zadovoljevanje javnih potreb. Na podlagi sprememb MSRP so se spremenili tudi SRS, saj prevzemajo skoraj vse določbe iz teh mednarodnih standardov.

Načela

Pri predlogu zakona so upoštevana računovodska načela, ki jih je izdal Slovenski inštitut za revizijo. Računovodska načela opredeljujejo pojmovanje računovodstva ter podajajo njegove temeljne značilnosti. Ta načela, opredeljena v kodeksu računovodskih načel in razdeljena v osem skupin, so bila sprejeta z namenom, da bi strokovno in enotno pospešili razvoj računovodske stroke tako na področju gospodarstva kot negospodarstva.

Glavne novosti predloga zakona:

- Predlog zakona nadgrajuje in dopolnjuje splošne določbe o računovodenju, ki so za proračun in proračunske uporabnike določeni v predlogu zakona o javnih financah. Ker pa zakon pri vodenju poslovnih knjig in pripravi letnih poročil upoštevajo tudi nekatere pravne osebe zasebnega prava, so v predlogu zakona natančno opredeljene posamezne določbe, kjer se računovodenje in priprava letnih poročil razlikuje glede na to, ali gre za pravno osebo javnega ali zasebnega prava.
- Pri vrednotenju posameznih postavk ekonomskih kategorij se po večini upoštevajo določbe, ki so določene v slovenskih računovodskih standardih (SRS).
- V povezavi z vrednotenjem je opredeljeno tudi tako imenovano prevrednotenje posameznih ekonomskih kategorij, s čimer je zagotovljeno izkazovanje sredstev in obveznosti do virov sredstev po poštenu vrednosti.
- Zaradi učinkovitejšega in lažjega izvajanja popisa sredstev in obveznosti do virov sredstev je predvideno, da se nekatera sredstva lahko popiše že med letom.
- Za usklajevanje medsebojnih terjatev in obveznosti bo izdan podzakonski predpis, ki bo za pravne osebe javnega prava določil enotni IOP-obrazec.
- Poglavje o sestavnih delih letnih poročil je za pravne osebe javnega prava v popolnosti usklajeno z določbami predloga zakona o javnih financah.
- Rok za predložitev letnih poročil AJPES so usklajeni z rokom, ki je določen z rokom za oddajo letnih poročil za pravne osebe zasebnega prava.
- Upoštevana je nova valuta evro.
- Globe so usklajene s tistimi, določenimi v zakonu o prekrških.
- Določen je tudi prekrškovni organ: UNP in AJPES.